

Jaarverslag 2013

Inhoudsopgave

I. INLEIDING.....	4
II. HET STEUNPUNT THUISLOEZENZORG BRUSSEL : KORT SAMENGEVAT	5
III. WAT HEBBEN WE IN 2013 VERWEZENLIJKT?.....	7
HOOFDSTUK I. THUISLOEZENZORG BRUSSEL.....	7
1. BRUSSELS OVERLEG THUISLOEZENZORG.....	7
2. De werkgroepen.....	7
A. werkgroep "NEOS, niet-erkende onthaalstructuren".....	7
B. De werkgroep "Bruggenbouwers voor de sector bijstand aan mindervalide personen".....	9
3. Behandelde Dossiers.....	11
1. CENTRALE REGISTRATIE.....	11
2. DE OPDRACHT IN HET RAAM VAN DE WINTEROPVANG	12
3. DE SPREEKRUIJTE.....	14
4. HET ONDERZOEK NAAR DE PROBLEMATIEK VAN THUISLOZE VROUWEN IN HET BRUSSELS GEWEST.....	18
4. <i>Verspreiding en informatie</i>	19
1. Website en PILS.....	19
2. Plannen "Diensten Thuisloezenzorg en Diensten Justitueel Welzijnswerk".....	19
3. Contacten en informatieaanvragen	19
5. <i>Steunfunctie thuisloezenzorg</i>	19
6. <i>Partnerships, Samenwerkingen</i>	20
A. DE ADVIESRAAD BIJSTAND AAN PERSONEN EN GEZONDHEID VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE.....	20
B. HET NETWERK NOMADE.....	20
C. WERKGROEP "PUBLIEKE RUIMTEN".....	20
D. WERKGROEP THUISLOEZENSECTOR- OCMW.....	21
7. <i>Ontmoetingen met de sector, deelname aan congressen, colloquia, studiedagen, opleidingen, samenwerking aan onderzoek</i>	21
8. <i>Directie en administratieve functies</i>	22
HOOFDSTUK II. DE SECTOR JUSTITIEEL WELZIJSWERK.....	25
<i>Introductie</i>	25
1. <i>De Coördinatiestructuren</i>	25
A. EEN INTERMINISTERIËLE CONFERENTIE JUSTITIEEL WELZIJSWERK IN BRUSSEL	25
B. EEN OVERLEGCOMITE INZAKE JUSTITIEEL WELZIJSWERK OP HET BRUSSELS GRONDGEBIED.....	25
C. DE FUNCTIE VAN COÖRDINATOR VAN DE GEMEENSCHAPPEN.....	26
2. <i>De dagelijkse praktijk van de Coördinatie van de gemeenschappen in de Brusselse gevangenissen</i>	26
INLEIDING.....	26
1. DE SAMENWERKING TUSSEN COÖRDINATOREN UIT DE GEMEENSCHAPPEN.....	26
2. DE SAMENWERKING MET DE GEVANGENISDIRECTIES.....	27
3. DE WERKWIJZE MET DE DIENSTEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN.....	27
3. <i>Eigen verwezenlijkingen van de dienst justitueel welzijnswerk van de GGC</i>	28
1. ORGANISATIE VAN DE STUDIEDAG EN STRATEGISCH PLAN.....	28
2. DE EXIT KIT.....	29
3. PARTNERSHIP MET SETIS.....	29
4. DEELNAME AAN DE WERKGROEPEN.....	30
5. VERSPREIDING VAN INFORMATIEBROCHURES.....	30
6. DAGELIJKSE ACTIVITEITEN.....	30
4. <i>Transversaliteit en samenwerking met andere instellingen</i>	30
CONCLUSIES EN PERSPECTIEVEN VOOR 2014.....	31
AFKORTINGEN.....	32

Jaarverslag 2013 vzw Steunpunt Thuislozenzorg Brussel, *la Strada*
Kogelstraat 18 - 1000 Brussel
T : 02/880 86 89
www.thuislozenzorg.org

Brussel, maart 2014

Dit verslag is beschikbaar in het Frans op aanvraag via info@lastrada.irisnet.be

I. INLEIDING

Dit verslag geeft een overzicht van de verwezenlijkingen van la Strada in 2013. Het is vanzelfsprekend niet compleet en geeft slechts gedeeltelijk de werkintensiteit en de talrijke samenwerkingen op verschillende niveaus weer.

Indien dit rapport bij u vragen oproept, gelieve met ons contact op te nemen : info@lastrada.irisnet.be .

Wat de thuislozenzorg betreft, betekende 2013 vooral continuïteit. Geen grote, nieuwe werkzaamheden maar de wil om te bestendigen en de tools die de voorbije jaren werden ontwikkeld te verbeteren :

- bij het Brussels overleg thuislozenzorg werden de mandaten hernieuwd en uitgebreid naar enkele nieuwe leden.
- De centrale gegevensverzameling werd uitgebreid tot de diensten voor begeleid wonen ;
- de spreekruimten kregen er een groep facilitatoren bij, waardoor nieuwe actoren en structuren konden worden betrokken;
- het PILS onderging een stevige technische upgrade, hetgeen resulteerde in een groter gebruiksgemak voor de bijdragende partijen en de gebruikers en het automatisch versturen van sms-en naar straathoekwerkers en gebruikers ;
- het plan thuislozenzorg werd uitgebreid met justitieel welzijnswerk.

Sommige dossiers gingen dit jaar in een versnelling hoger. Dit was het geval voor de Niet Erkende Onthaal Structuren, voor de bruggenbouwers en het onderwerp thuisloze vrouwen.

Bij de nieuwigheden dient te worden vermeld dat ingevolge de uitzetting van het GESU klooster, we nieuwe samenwerkingen met bepaalde actoren uit de huisvestingssector hebben verkend.

Wat justitieel welzijnswerk betreft, werd het overleg vedergezet met de talrijke betrokken actoren alsook de dagdagelijkse opvolging ervan. Een van de belangrijkste momenten van het jaar was ongetwijfeld de studiedag van 30/4. Heel de sector nam hieraan deel en een echte belangstelling van alle aanwezigen was kenmerkend.

Dankzij deze dag werden de werkzaamheden van de stuurgroep voor het strategisch plan opgestart en werden de ideeën uit de sector verder opgerakeld.

Tenslotte, willen we van deze gelegenheid gebruik maken om iedereen te bedanken die ons steunen en die dag na dag - vaak in alle discretie - verder blijven werken aan een Brussels gewest met meer solidariteit.

We wensen u een aangename lectuur !

II. HET STEUNPUNT THUISLOENZORG BRUSSEL : KORT SAMENGEVAT

Wie zijn wij ?

Het steunpunt thuislozenzorg Brussel "*la Strada*" is een vzw die in 2007 is opgericht op het initiatief van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) , met goedkeuring van de Franse en Vlaamse gemeenschapscommissies (COCOF en VGC). De subsidiëring gebeurt doot het Verenigd College.

Sinds 2009, heeft *la Strada* een tweede actiepoo: de coördinatie van de diensten van justitieel welzijnswerk die door de GGC erkend zijn en de coördinatie met de andere bevoegde dien sten in Brussel.

Wat zijn onze missies ?

La Strada is gemandateerd om meer samenhang te brengen in de sector van de thuislozenzorg en aansluiting met andere sectoren te stimuleren. Doel is en duurzaam preventie- en integratiebeleid op te zetten (op gebied van gezondheid, huisvesting, banen, enz..) en hierbij de professionele praktijken van de hulpverleners te ondersteunen. Dit vraagt om een ruime kennis van de thuislozenbevolking en het traject dat ze hebben afgelegd. Straatbewoners hebben een plaats bij het Steunpunt via hun «Spreekruimte».

La Strada heeft als **objectief** de thuislozenzorg in Brussel te verbeteren. Volgens de Algemene Beleidsnota thuislozenzorg van 2007 heeft het steunpunt drie **hoofdfuncties** :

1. functie van observatorium: verzameling en analyse van gegevens en het doen van aanbevelingen;
2. netwerkfunctie: overleg binnen de sector en het thuislozenzorgbeleid vergemakkelijken;
3. functie van informatiepunt/helpdesk: informatie & sensibilisatie.

Raad van Bestuur van de vzw

De Raad van Bestuur van *la Strada* bestaat uit vertegenwoordigers van de sector en uit vertegenwoordigers van regionale ministeriële kabinetten:

- Luc Notredame van het Kabinet van de minister E. Huytebroeck (voorzitter);
- Martine Motteux van het Kabinet van de minister B. Grouwels (vice-voorzitter);
- Christine Vanhessen van de A.M.A. (Association des Maisons d'Accueil et des Services d'Aide aux sans-abri) (secretaris-penningmeester);
- de andere bestuurders zijn Sophie Berlaimont van het Kabinet van de minister R. Madrane, Birger Blancke voor de Bico-federatie en Edwin Vanhollebeke voor Regio-Overleg. Deze laatste werd midden dit jaar vervangen door Jo Geysen.

In 2013, kwam de raad 7 keer samen. Vragen over dagelijks beheer, over actualiteit in de sector en over de reorganisatie van de inrichtende macht kwamen aan bod.

Algemene Vergadering van de vzw

Samenstelling:

- afgevaardigden van de Ministers van de Brussels gewest of gewestelijke diensten;
- afgevaardigden van federaties en verenigingen van thuislozenzorgstructuren in Brussel;
- een vertegenwoordiger van de gebruikers van de diensten van de thuislozenzorg;
- een vertegenwoordiger van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De Algemene Vergadering vond plaats op 29 maart 2013.

Het team

Het team bestaat op 31 december uit 4,8 VTE waarvan 1 voor justitieel welzijnswerk. Laurent Van Hoorebeke - directeur, Olivia Dardenne - adjunct-directrice, Romain Liagre - beleidsmedewerker, Jean-Louis Linchamps - animator van Spreekruimtes en Isabelle Etienne - coördinatrice van de diensten justitieel welzijnswerk en Jorina Bruil administratief assistente.

Het team was evenwel niet volledig functioneel ingevolge het vertrek van de informaticus in het begin van

het jaar; een zwangerschapsverlof en twee afwezigheden wegens ziekte.

Teamvergaderingen

In 2013 hebben we opnieuw wekelijkse teamvergaderingen gehad. Deze vergaderingen zijn beperkt in duur en hebben vooral als doel het uitwisselen van informatie over de vooruitgang van dossiers en de individuele taken. Bovenop deze vergaderingen zijn er nog één à twee keer per maand thematische vergaderingen met de betrokken teamleden (bijv. winteropvang, resultaten van de Centrale Registratie, enz)

Werkruimte

Sinds de vzw bestaat worden wij kosteloos ondergebracht in de lokalen van de administratie van de GGC. Deze situatie is echter niet ideaal. Het opzetten van een “bicommunautair huis” in 2014 zou het voor ons mogelijk maken om meer in contact te komen met andere coördinatiestructuren en te beschikken over geschikte werkruimtes. Er zal ondertussen toch een tijdelijke oplossing moeten worden gevonden.

III. WAT HEBBEN WE IN 2013 VERWEZENLIJKT?

HOOFDSTUK I. THUISLOENZORG BRUSSEL

1. BRUSSELS OVERLEG THUISLOENZORG

Het Brussels Overleg Thuisloenzorg is voor La Strada een van de middelen waarmee actoren (politiek verantwoordelijken en hun administratie, sector thuisloenzorg en aanverwante sectoren) elkaar ontmoeten, raadplegen en van gedachte wisselen over diverse onderwerpen. In 2013 hebben zes vergaderingen plaats gevonden.

Verscheidene thema's kwamen aan bod, nl. de sociale referent bij de NMBS, de opening van een nieuw onthaaltehuis voor vrouwen en hun familie te Sint-Gillis, de resultaten van een enquête over de toegang tot preventieve en gezondheidszorg voor de Roma,

Er werd tevens besloten om 2 keer per jaar binnen het Overleg te beraadslagen over housing first te Brussel, om zodoende de evolutie van de verschillende projecten terzake te kunnen volgen. Bij specifiek overleg, worden andere actoren uitgenodigd – meer bepaald uit de sectoren (geestelijke) gezondheid en huisvesting – om de permanente leden bij te staan bij hun beraad.

Op het eind van het jaar dienden de mandaten te worden hernieuwd. Zo kon er ook worden nagedacht over de uitbreiding ervan naar nieuwe leden toe en over de regelmatige afwezigheid van de OCMW's.

Het overleg kan aanbevelingen formuleren naar aanleiding van de besproken thema's maar ook ingevolge de verrichtingen van de thematische werkgroepen (GT). Deze laatste hebben vaak wat tijd nodig om een inventarisatie op te maken, een consensus te bereiken en een gemeenschappelijke positie in te nemen. De werkzaamheden van verschillende onder hen hebben hun vruchten afgeworpen (zie hieronder).

Dit jaar hebben twee werkgroepen hun overleg uitgewerkt. Het gaat om "Niet Erkende Onthaal Structuren" (NEOS) en "Bruggenbouwers met de sector van Bijstand aan personen met een handicap".

2. DE WERKGROEPEN

A. WERKGROEP "NEOS, NIET-ERKENDE ONTHAALSTRUCTUREN"

Context

Hoewel verschillende erkende instellingen aangepaste opvang aanbieden aan verschillende categorieën van personen in moeilijkheden, stuurt de overheid een gedeelte van het rondlopend publiek, bij gebrek aan beter, naar niet-erkende onthaalstructuren (NEOS).

Te Brussel, roept de aanwezigheid van een tiental niet-erkende structuren vele vragen en bezorgdheden op en zelfs kritiek vanwege meerdere sociale actoren. De leden van de werkgroep werden bevraagd m.b.t. betwistbare praktijken die nochtans leken te beantwoorden aan de huisvestingsnoden van een zeer kwetsbaar publiek dat duidelijk uitgesloten werd van de erkende onthaalstructuren. Het gebrek aan controle van deze structuren roept ethische vragen op (op commercie gebaseerd), vragen rond kwaliteit, rond psycho-sociale begeleiding en professionalisme van deze structuren.

Er zijn meerdere verklaringen voor de uitsluiting van deze beschermde woonstructuren, huizen voor psychiatrische zorg en onthaalhuizen voor thuislozen : plaatsgebrek, te stricte leefregels, te weinig autonomie, leefproject van de personen en onverenigbaarheid met de opdracht van de erkende diensten,

statuut van de personen die zich in een overgangspositie tussen twee situaties bevinden , zoals het verlaten van een instelling, het verlaten van de gevangenis, het ziekenhuis, enz.

Dit alles doet vermoeden dat er een gebrek aan alternatieven bestaat met aangepaste woonruimten in de onthaalstructuren en bij gevolg ook in de huisvesting.

Op basis van kritieke situaties die gebruikers hebben meegemaakt en een ronde tafelgesprek over deze thematiek, georganiseerd in 2009 door SMES-B, werd een groep van maatschappelijk werkers¹ samengesteld die onder begeleiding van La Strada verder gewerkt heeft. Ze heeft haar resultaten bekend gemaakt tijdens een colloquium in het Brussels Parlement op 20 mei 2010. De werkgroep werd gealarmeerd door de getuigenis van bepaalde bewoners van deze « klandestiene » structuren die misbruik van goederen en machtsmisbruik aan het licht brachten m.b.t. personen die in bepaalde niet-erkende onthaalstructuren (NEOS) waren ondergebracht.

Na drie jaar werkzaamheden, heeft de werkgroep begin 2012 een verslag gepubliceerd over de stand van zaken en heeft tevens een reeks van aanbevelingen gedaan. Dit verslag is downloadbaar op volgend adres :

http://www.lstb.be/pdf/laStrada_Note%20SHNA%20definitive.pdf.

Het rapport werd wijd verspreid². Het werd aan Brusselse ministers en schepenen gestuurd. Het werd op de website van la Strada geplaatst in de newsletter, op de websites van SMES-B (Santé mentale-exclusion sociale Belgique) en van A.M.A. En ook in de “brèves du Bis” (CBCS : Conseil Bruxellois de Coordination Socio-politique).

Het verslag werd tevens voorgesteld op verschillende locaties door verschillende leden van de werkgroep: o.a. op het Brussels Overleg Thuisloenzorg, bij de Brusselse OCMW's, bij de Adviesraad van de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof), bij de Adviesraad van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), bij de Federatie van sociale diensten van de mutualiteiten, bij « Relais social Urbain de Mons-Borinage »,...

Ingevolge een parlementaire vraag, en in samenspraak met de andere Brusselse communautaire commissies, hebben de Brusselse ministers belast met de Bijstand aan Personen van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zich geëngageerd om een erkenningsovereenkomst voor te stellen aan het Verenigd College.

Het doel is om de NEOS die dat wensen, een officiële erkenning te geven, en ze te omkaderen door de Inspectiedienst van de GCC en de samenwerking te verzekeren met de bestaande Brusselse publieke overheden, communautaires et communales en de professionele sectoren van Bijstand aan personen en Gezondheid. Tot op heden is geen enkele subsidie voorzien, de NEOS hebben voldoende inkomsten om hun werking te bekostigen.

De Kabinetten van Bijstand aan personen van het Verenigd College hebben een werkgroep georganiseerd om zowel de voorzitters van de OCMW's als de verantwoordelijken van de NEOS te raadplegen. Een

1

La Strada, AMA, Bico-federatie, Diogenes, Fami-Home, Infor-Homes Bruxelles, SMES-B en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
2 La Strada. *Over de niet-erkende onthaalstructuren...*Gemeenschappelijke Communautaire Commissie. Brussel, 2012. Verzending aan de NEOS, aan de deelnemers van het colloquium van 20 mei 2011, aan de parlementairen van sociale zaken, aan alle Brusselse OCMW's, aan alle Brusselse kabinetten, aan de actoren thuisloenzorg

bepaktere werkgroep met de administratie en de inspectie van Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad, en de 4 rechtstreeks betrokken OCMW's hebben zich vervolgens over het ontwerp-verdrag gebogen dat aan het Verenigd College werd voorgelegd.

i. Perspectieven voor 2014

De volgende stappen zijn voorzien :

- Publieke voorstelling van het door het Verenigd College goedgekeurde project aan de OCMW's en aan de burgemeesters, alsook aande dienst Huisvesting (AATL) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Verzending van het project aan alle NEOS
- Indiening van de erkenningsaanvraag door de NEOS aan de Ministers van Bijstand aan Personen, met kopie aan de leidend ambtenaar van de administratie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, om de erkenning als « sociaal pension» te bekomen.
- Inspectie van de kandidaat-NEOS (eventueel in samenwerking met de OCMW's en gemeenten die dat wensen)
- Ondertekening van de erkenningsovereenkomsten

ii. Follow-up door de inspectie (GGC, OCMW's en/of gemeenten)

Het aan het Verenigd College voorgestelde model van erkenningsovereenkomst, werd goedgekeurd op 13 februari 2014.

B . DE WERKGROEP "BRUGGENBOUWERS VOOR DE SECTOR BIJSTAND AAN MINDERVALIDE PERSONEN"

1. Context

Dit Nederlandstalig project omvat de actoren op het terrein, afkomstig uit de sectoren thuislozen- en gehandicaptenzorg. La Strada heeft deelgenomen aan de lancering van de werkgroep en aan de stuurgroep. Deze laatste brengt deskundigen samen die zich beraden over de te volgen weg en over hoe de verwezenlijkingen van het project gepromoot kunnen worden.

Start van het project:

- Een aanzienlijk aantal mensen met een beperking hebben geen toegang tot de begeleiding en de aangepaste zorgen van hun sector en komen in aanverwante sectoren terecht (thuislozenzorg, rusthuizen, geestelijke gezondheid,...).
- Het aanbod van de sector mindervaliden is weinig gekend bij de sector thuislozenzorg en omgekeerd.
- De sector thuislozenzorg heeft het zeer lastig om aansluiting te vinden bij de gehandicaptensector : ingewikkelde procedures en de moeilijkheid om meegerekend te worden, financiële obstakels (bv. om in een dagcentrum te komen) ,...

Doelstelling van het project:

- Inventariseren, stimuleren en ondersteunen van (intersectorale) samenwerkingsverbanden en ontwikkelingen rond dak- en thuisloosheid
- Ondersteunen van eventuele veranderingstrajecten en optimaliseren van het huidige aanbod
- Uitbreiding van de werking van het project Bruggenbouwer naar andere sectoren en doelgroepen

- Signaleren van structurele tekorten

Op lange termijn is het de bedoeling om naar een structurele samenwerking te komen tussen beide sectoren.

De verworvenheden:

De transfer van kennis en expertise tussen beide is de kerngedachte van dit project.

Vanuit het project hebben we zeer veel contacten uitgebouwd, op de verschillende niveaus (hulpverleners, directies, koepels, andere intersectorale projecten) en in meerdere sectoren en werkvormen : de sector Geestelijke Gezondheidszorg, de algemene, ambulante, mobiele en onthaalwerkingen van het CAW, de samenwerking rond jongvolwassenen, de samenwerking rond verslaving en rond personen met syndroom van Korsakov... . We horen de signalen vanuit het werkveld naar coördinatie van al deze initiatieven. We zijn er ons sterk van bewust dat we de initiatieven op mekaar moeten afstemmen en geen extra's moeten installeren. We pakken dit ook samen aan (o.m. met Hermes + en overlegplatform GGZ).

Maar we stellen ook vast dat er structurele tekorten bestaan : meer en meer zien we dat hulpverlening in tijd wordt afgebakend en zeer mathematisch wordt gesubsidieerd (punten/uren/contacten) ; de samenwerking op het terrein wordt soms geblokkeerd op een hoger niveau ; hulpverleners hebben soms het gevoel minder tijd te hebben voor intervisie/supervisie ; intersectoraal samenwerken verloopt niet vanzelf. We hopen dat daarin een gecoördineerd beleid zal gevoerd worden vanuit de verschillende departementen samen ; er is nood aan wetenschappelijke ondersteuning en onderzoek naar effectiviteit en efficiëntie van netwerken. Op dit moment zoekt elk project zijn eigen wetenschappelijke ondersteuning. Het zou interessant zijn dit op mekaar af te stemmen.

Perspectieven voor 2014

- Eind 2013 hebben we enkele tweetalige personen samengebracht uit de 'experimentele' Nederlandstalige groep, die bereid waren om een gelijkaardig actie op te starten met Franstalige collega's, weliswaar met oog voor de nodige interactie tussen de twee groepen. Gelukkig voegde Laurent Dupont zich bij de groep (directeur van de vzw Bataclan, dienst begeleiding mindervaliden) die deze wekgroep momenteel aanstuurt. De groep werd ook meteen opengesteld voor de sector geestelijke gezondheid. Tijdens de eerste vergadering waren instellingen uit de drie sectoren vertegenwoordigd en gaven ze te kennen zich opnieuw te willen ontmoeten. Op de volgende vergaderingen stelden de drie sectoren zich voor en hebben hun doelpubliek bepaald. Vervolgens concentreerde de groep zich op de hinderpalen die de maatschappelijk werkers aangaven inzake het garanderen van de continuïteit bij de opvang van personen, meer bepaald wanneer deze zich in een transitsituatie bevonden tussen twee sectoren.
- In 2014 wensen we deze nieuwe groep en de wisselwerking met de Nederlandstalige groep. verder te steunen. Het project zal zich dit jaar toespitsen op kansarme jongeren, die de problemen van een beperking, psychische problemen en een gebrek aan huisvesting cumuleren.

3. BEHANDELDE DOSSIERS

1. CENTRALE REGISTRATIE

Evolutie van de gegevensanalyse 2012

Begin 2013, werd het tweede verslag over de centrale gegevensverzameling (gecodeerd in 2010 en 2011) gepubliceerd en aan het publiek voorgesteld tijdens een persconferentie. Het overzicht dat door compilatie van de gegevens van 22 deelnemende, erkende onthaalcentra werd bekomen, geeft een breed beeld van het onthaalde publiek in de Brusselse sector. Dit verslag kan u downloaden via volgend adres :

<http://www.lstb.be/pdf/laStradaRecueilcentraldonnees2011.pdf>

De meest recente gegevens, nl. die van 2012, werden niet in hetzelfde formaat als de vorige jaren gepubliceerd. Het is inderdaad gebleken dat de meest algemene tendenzen in de eerste twee analyses ongeveer dezelfde bleven. Het lijkt ons niet gepast om een derde verslag te publiceren met aansluitend een persconferentie terwijl de analyses zeer gelijkaardig zijn. Daarom hebben we besloten om de gegevens van de voorbije drie jaar te bundelen in een meer algemene analyse van het onderzoeksproject over thuisloze vrouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De resultaten werden ook rechtstreeks voorgesteld aan de werknemers van de opvangstructuren om het nut van de encoding duidelijk te stellen en de bijzonderheden ervan in perspectief te plaatsen van het hele onthaalaanbod. We hebben verschillende ontmoetingsmomenten georganiseerd met de actoren van het werkveld via de Federaties Bico en A.M.A., de CAW's, het Home Baudouin en via Hoeksteen, en dit op hun verzoek.

Deelwerkgroep

2013 werd vooral gekenmerkt door de update van Brureg naar een nieuwe versie waarin verschillende opmerkingen van gebruikers en de « technische » deelwerkgroep werden verwerkt. De aanbevelingen van deze werkgroep werden zowel in AMAstat als in Brureg geïntegreerd om de twee coderingssystemen beter op elkaar af te stemmen, zonder af te doen aan de coherentie met Tellus .

De werkgroep heeft ook een nieuwe variabele uitgewerkt voor de analyse van psycho-sociale redenen die het verlies van woonst of het zoeken naar hulp bij een dienst zouden kunnen verklaren. q.

In Vlaanderen, werd afstand gedaan van het tot nu toe bestaande systeem voor gegevensverzameling (Tellus) om vanaf 2014 plaats te maken voor individuele online dossiers. We zullen met SAW nagaan hoe en of het mogelijk blijft om gegevensanalyses te blijven uitvoeren op basis van gemeenschappelijke variabelen.

Werkgroep

De werkgroep zette dit jaar haar omkadering verder, meer bepaald m.b.t. het waken over de juiste interpretatie van de resultaten.

Brureg

De informaticaverantwoordelijke van la Strada heeft zich in 2012 ingezet om een coderingssysteem te ontwikkelen, Brureg. Hierbij werd uiteraard rekening gehouden met de voorstellen uit de deelwerkgroep en de codering van de familiesamenstelling kan nu vlotter verlopen. Een specifiek systeem voor de Diensten Begeleid Wonen werd ook in gebruik genomen. 2013 werd vooral gekenmerkt door verfijnde aanpassingen voor een beter functioneren van het systeem voor de gebruikers en een grotere harmonisatie van de brongegevens.

Ontmoeting met diensten die niet deelnemen aan de CGV

De eerste verslagen van de CGV omvatten de verzameling van gegevens van 22 (van de 27) erkende onthaalcentra in het Brussels gewest. Tot nu toe namen 5 centra nooit deel aan de werkzaamheden: Hoeksteen³, Pag-Asa, Foyer Georges Motte, Vogelzang en Samusocial. Behalve Samusocial die verklaard heeft niet te willen deelnemen, hebben we de verantwoordelijken van de andere centra ontmoet. Ze willen allen graag deelnemen aan de verzameling maar deden dat in het verleden niet om technische of informatica redenen.

Perspectieven voor 2014

Voortzetting van de werkzaamheden. We zetten onze inspanningen voort wat de inzameling van gegevens betreft in alle Brusselse erkende onthaalcentra en zoeken naar technische oplossingen met diegenen die alsnog willen deelnemen. Ingevolge het ziekteverlof van Olivia Dardenne werd begin april 2014 Martin Wagener aangeworven om deze werkzaamheden verder te zetten.

Diensten Begeleid Wonen. Vanaf januari 2013, zijn de diensten begeleid wonen begonnen met het ingeven van hun gegevens via het Brureg. In de loop van 2014, gaan we ze analyseren en ze voorstellen aan de diensten die aan de codering deelgenomen hebben. Pistes voor de analyse en verspreiding van resultaten zullen met de diensten worden uitgewerkt.

2. DE OPDRACHT IN HET RAAM VAN DE WINTEROPVANG

Ontwikkeling

Voor het derde opeenvolgende jaar heeft het Steunpunt Thuislozenzorg haar opdracht rond de problematiek « winteropvang » voortgezet.

In het jaar 2013 is het coördinatiecomité meermaals samengekomen, de eerste keren met spoed op het eind van de winter 2012-2013 (26/03, 15/04), vervolgens op regelmatige basis vanaf september 2013 (12/09, 07/10, 06/11, 11/12).

De laatste jaren maakte de organisatie van de winteropvang in het gewest een belangrijke evolutie mee. Dit comité brengt inderdaad meerdere grote actoren uit de thuislozenzorg in de winter samen op verschillende beleidsniveaus : gemeentelijk, OCMW, gewestelijk, federaal. Het is tevens een gelegenheid om een globale aanpak van de winteropvangproblematiek te overwegen vermits de protagonisten van de nachtopvang die van de dagopvang ontmoeten. Deze evolutie vindt het Steunpunt positief; het had de oprichting van het comité al ondersteund vanaf het eerste evaluatieverslag van de winter 2010-2011.

Het Steunpunt kreeg de rol van secretariaat van het comité toebedeeld vanaf de maand oktober.

De hele winter lang heeft La Strada de talrijke verzoeken van de media, de politiek verantwoordelijken, de

studenten, enz. beantwoord.

Dit is de derde keer dat het Steunpunt een evaluatieverslag van de winteropvang in het Brussels gewest opstelt⁴.

Deel een geeft een terugblik op de winter van 2012-2013, om de sleutelmomenten van de organisatie (of juist niet) van deze opvang terug in het geheugen te brengen.

In een tweede fase wordt een kritische blik geworpen op het Platform Informatie van la Strada (PILS), het winter-coördinatiecomité en het op federaal niveau voorgestelde draaiboek inzake de organisatie en het beheer van thuislozenhulp gedurende de winterperiode. Dit verduidelijkt de vooruitgang die geboekt werd in termen van anticipatie, organisatie en evaluatie van de ingezette midelen voor een meer geïntegreerde gewestelijke opvang.

In een derde fase – en dit is een echte meerwaarde dit jaar – komt de stem van de gebruiker van de winteropvang aan bod, door de evaluaties van het Brussels Platform Armoede (BPA). De gebruikers van de verschillende dagcentra (De Buurtwinkel, Het Anker, Bij Ons...) konden vragen beantwoorden betreffende hun ervaring met de opvang, de positieve/negatieve punten.

Tenslotte werden verschillende pistes aangeboord, in de voortzetting van de eerste aanbevelingen van het Steunpunt, en steeds met het oog op een meer geïntegreerde gewestelijke winteropvang. Ten eerste door een balans op te maken van de verschillende winteracties op meerdere niveaus ; vervolgens door enkele concrete voorstellen te doen om naar een Dispositif REgional de Mise à l'abri (DIREMI) te evolueren: opzetten van een coördinatiecomité, reflectie over doelstellingen en opdrachten, de samenstelling, regelmaat van de vergaderingen – ontwikkeling en verbetering van het PILS-tool en het gebruik hiervan, enz.

PILS

PILS (Plateforme Informative La Strada) is een tool voor het verspreiden van informatie en zo de communicatie te vergemakkelijken - meer bepaald in de winter - tussen de verschillende actoren uit de sector thuislozenzorg die werkzaam zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en bij uitbreiding naar iedereen die interesse heeft voor deze problematiek. De tool wordt door het Steunpunt ter beschikking gesteld en heeft als kenmerk dat alle actoren, die over interessante informatie menen te beschikken, deze hierop kunnen posten. De wil van het Steunpunt om een gebruiksvriendelijke tool aan te bieden aan een zo ruim mogelijk publiek, met inbegrip van de thuislozen zelf, d.m.v. sms, werd beperkt in zijn technische mogelijkheden.

Om het PILS verder te kunnen ontwikkelen werd bij de Nationale Loterij een project ingediend. Dit beoogde een verbetering van de technische functies van het PILS (creatie van links, invoeging van documenten, tekstverwerking, enz.), voorzag de uitwerking van een technische module rond de vrije plaatsen in de onthaalhuizen alsook een tool voor de automatische informatieverspreiding via sms voor de straathoekwerkers en de gebruikers. Het project werd in de maand mei goedgekeurd, waardoor La Strada een externe ontwikkelaar voor dit project kon aanwerven.

Vanaf juni begon een lange en moeizame opdracht om tot deze nieuwe PILS te komen : opstellen van een lastenboek, beschrijving van de technische doelstellingen, beraad over de behoeften van gebruikers /veldwerkers (nl. vanaf de PILS evaluatie op 21/01/2013 bij AMA)⁵

Op technisch vlak, het stabiliseren van onze infrastructuur (nl. de ADSL lijn), een vast IP adres en het instellen van een zelfgehoste server waren de essentiële voorwaarden sine qua non voor het succes van dit project. Een Joomla (v2.5) website werd op de server geplaatst. Daarna werd een component voor het

4 Het verslag is beschikbaar op de website van la Strada : <http://www.lstb.be/index23.asp?hl=f&cat=88&doc=1034>

5 Waren aanwezig : vzw Bij Ons, Centre Ariane, Diogenes, BICO Federatie. Sommige onthaalhuizen (Home Bauduin, Maison rue verte), alsook deNMBS (sociale referent) en AMA hadden per mail geantwoord.

beheer van de GSM nummers, de taalindeling, de categorieën van berichten en het versturen van de sms-en geprogrammeerd evenals een vereenvoudigd beheer van de Kannel server. Tenslotte werden andere programma's gecreëerd om bepaalde taken te automatiseren (bv. gegevensopname, gegevensuitvoer en de automatische vertaling van de e-mails die ons elke ochtend door het KMI worden bezorgd).

Bovendien, kan de opstelling van de sms rechtstreeks via de gecreëerde interface gebeuren voor het toevoegen van artikels in het Pils, door het vakje aan te vinken « sturen via Pils-sms ».

De eerste versie van het nieuwe PILS is sinds oktober 2013 in gebruik.

He was ook nodig om de externe ontwikkelaar te laten wennen aan de beperkte informatica-uitrusting van het Steunpunt (toegangsproblemen Internet, beperkte informatica-middelen, hosting problemen website, enz.). Het volledige team moest soms worden ingezet om de nieuwe tools te testen, en talrijke contacten met de sector waren nodig om beter op de vragen te kunnen ingaan en de nieuwe voorgestelde technische formules te testen.

Tegelijkertijd drong Het Steunpunt regelmatig aan tijdens formele vergaderingen of informele ontmoetingen om PILS en PILSms te gebruiken, omdat het vooral tijdens de winterperiode zo belangrijk voor de bevordering van de informatiedoorstroming.

Enkele cijfers : In 2013 zijn er 19 min of meer regelmatige bijdragers tot het PILS, 440 mailboxen die iedere dag informatie ontvangen, en een 30-tal personen (straathoekwerkers + thuislozen) krijgen PILSms.

Perspectieven voor 2014

- Voortzetten van de werking om tot een geïntegreerde gewestelijke winteropvang te komen, hiertoe zal er ook een 4de winterslag komen waarbij de verschillende initiatieven zullen worden benadrukt.
- Perfectioneren van het PILS-tool en zorgen voor een dagdagelijks gebruik ervan in de beroepspraktijk zeker in de winter
- Automatiseren van PILSms voor de straathoekwerkers (vrije plaatsen in onthaalhuizen, KMI weersberichten, informatie over winteropvang) en voor sommige gekende gebruikers
- Bevorderen van het gebruik van de nieuwe codeermodule voor vrije opvangplaatsen in onthaalstructuren door het Centrum voor dringend Onthaal Ariane

3. DE SPREEKRUIJTE

Inleiding

In 2012 werden in de sector thuislozenzorg in Brussel de samenkomsten van « Espace de parole » (spreekruimte) in het leven geroepen. Dit gebeurde naar aanleiding van de bevindingen van het onderzoek van GERME (researchgroep van de ULB over etnische relaties, migratie en gelijkheid) over de sector⁶. Aanvankelijk was het een autonoom pilootproject gefinancierd door de GGC via de vzw Hoeksteen . In 2008 werd het bij La Strada gevoegd toen deze vzw werd opgericht.

Algemene en specifieke doelstellingen

L'Espace de parole wil de integratie van daklozen, mensen die gebruik maken van hulp van de sociale dienst, hulpzoekers,... waarborgen tijdens een reeks debatten over beleidsthema's m.b.t. thuislozen. Net als het gewestelijk Overleg en de werkgroepen inzake het beleid van de sector professionals bij elkaar brengt, zo bevordert de spreekruimte het dialogeren en brainstormen.

La Strada ziet het als **een sectoroverschrijdend instrument, waarmee algemene doelstellingen**

⁶ A. Réa, D. Giannoni, N. Mondelaers, P. Schmitz. *La problématique des personnes sans-abri en région de Bruxelles-Capitale*. ULB, Institut de sociologie-GERME, 2001, Bruxelles.

kunnen worden bereikt : rol van observatorium, van het verbeteren van de samenhang in de sector en in het beleid van bijstand aan thuislozen en van informatie-verzamelaars.

Heroriëntering van het project “Espace de parole” : implementatie van dagopvang tot de hele sector.

L’Espace de parole heeft 18 samenkomsten georganiseerd in 5 diensten en een gewestelijk forum voor slecht gehuisveste personen. L’Espace de parole mag als een expressie- en ontmoetingslaboratorium worden beschouwd, en ook - naast hetgeen er wordt besproken - een plek voor contacten en interactie daarbuiten.

De 4de jaarkalender, die van 2013, herleidde vrijwillig de ontmoetingsplaatsen van de spreekruimten tot 2 en de samenkomsten tot 10. De onderliggende gedachte was het draagoppervlak van de spreekruimten geleid door la Strada in de dagopvang te verkleinen en zich meer toe te leggen op “verruiming” i.e. de ondersteuning of de zichtbaarheid vergroten op andere locaties in de sector. Onze wens vermeld in het jaarverslag 2012 is echter niet gerealiseerd. Meer dan twee jaar na de AV van 2011, kan tijdsgebrek duidelijk niet worden ingeroepen als excuus voor een gezamenlijke onmacht (zowel van la Strada als van de verenigingen voor huisvesting) om **samen** de collectieve spreekruimten te behandelen in de instellingen. Daarom werd er een groep facilitatoren opgericht.

De groep facilitatoren

We willen gebruik maken van het advies van een groep (werkgroep) die anders is samengesteld en die de reflexie op middellange en lange termijn kan ondersteunen. Men dient zowel de aard als de structuur van de spreekruimten in een veelzijdige sector in vraag te stellen.

Samenstelling : Een vijftiental leden kwamen 3 keer samen : 10 uit de sector thuislozenzorg, uit ISFSC (Franstalige opleiding maatschappelijk werk), UCL, een centrum voor geestelijke gezondheidszorg en een groep « waar de armen het woord nemen ». We hadden graag hierbij betrokken: – zonder resultaat tot op heden - de BPA, de mobiele cel SMES en een dienst die activiteiten heeft bij de rechtzoekenden.

Functie : Dewerkgroep is samengesteld uit personen die de interesse delen voor collectieve spreekruimten maar dit vanuit een verschillend beroepsperspectief : onthaalhuizen, universiteit, ...Iedere vergadering gaat over één enkel thema. Bij deze gedachtenwisselingen zijn creativiteit, nieuwsgierigheid, leergierigheid, en nieuwe ontmoetingswijzen zeer welkom. De facilitator fungeert als doorgeefluik, hij verspreidt en doet informatie en vragen circuleren, hij brengt de ideeën van de teams over.

Wat inhoud : De belangrijkste kritiek op de « Espaces de parole » is dat er « geen enkele link wordt gelegd naar *actie of empowerment van personen* ». « *men komt zijn gedachten verkondigen en verder gebeurt er niets mee* ». Maar voor de thuisloze betekent dit reeds een actie, hij hoeft geen actor/militant te worden... maar wil de rol van drijvende kracht op zich nemen, opdat de boodschap elders zou gehoord worden, op een hoger beleidsniveau, opdat hij ergens iets teweeg zou brengen.

Men heeft het enkel over het woord van de gebruikers en niet over dat van de werknemers. Nochtans is hun woord slechts waardevol als het met dat van anderen (niet-gebruikers) circuleert, zowel van de werknemers tot wie de thuislozen zich richten als van anderen .

In de Espaces de parole zijn de mensen altijd verschillend. Men kan hierop kritiek hebben maar in groepen waar er meer dezelfde personen langkomen ziet men vaste bezoekers die enkel uit eigen naam spreken en hun leiderschap opdringen , waardoor de spreekruimte aan kwaliteit inboet.

Een van de vragen die men zich moet stellen is : hoe wordt de gedachte van een gebruiker overgebracht om het doel te bereiken, nl. het uitwerken van een hulpbeleid. De federaties kampen met dezelfde moeilijkheid, ze beraadslagen met hun leden over het onderwerp en moeten dan met voorstellen tot wijziging voor de dag komen in de organisatie van de instellingen of de sector.

Een online vragenlijst zal midden 2014 worden verspreid om de sector te polsen over hetgeen er rond de spreekruimten gebeurt en over de evaluatie van de behoeften inzake steun om de start van nieuwe of de continuïteit van bestaande spreekruimten te bevorderen. Want deze praktijken zijn inderdaad te veel afhankelijk van individuele goede wil.

De 8 samenkomsten van "Espace de parole" in 2013 :

De volgende onderwerpen kwamen tijdens de 8 vergaderingen in 2013 aan bod :

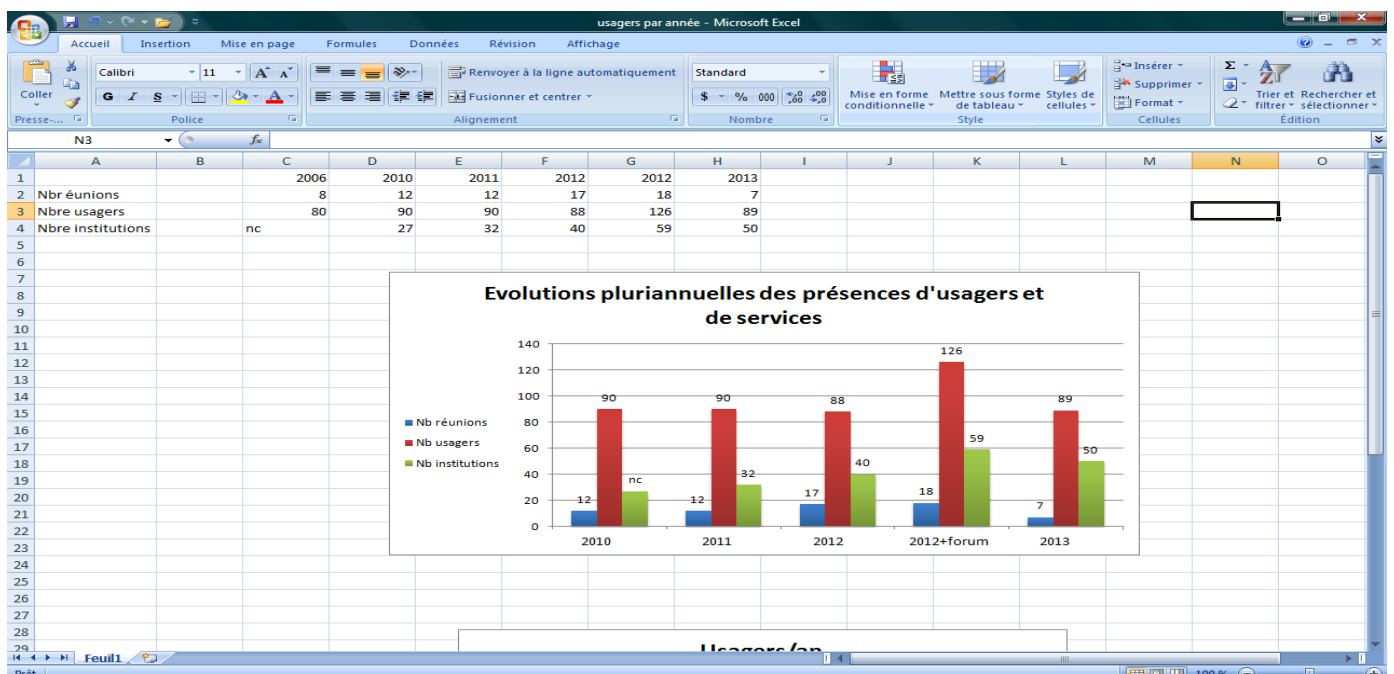
- Preventie van middelengebruik, een opdracht van het « centre Latitude Nord »;
- Het einde van de winter.
- De hygiëne en toegang tot het sanitair voor straatbewoners. Voorstelling van het project PISPOTFESTIVAL.
- De winter en hierna...
- Welke plaats voor straatbewoners in de Metro ? Terugblik op het onderzoek « Metro-liens » waar de "Espace de parole" aan heeft deelgenomen.
- Discussie over 2 projecten "van de straat naar huisvesting", Housing first en Housing fast
- Hoe kan gedoopte bezetting ontstaan en blijven bestaan?

De 2 volgende samenkomsten werden geannuleerd, ingevolge de sluiting van Latitude Nord voor werkzaamheden die 5 maanden zouden duren.

In 2013, brachten de vergaderingen van la Strada, 89 gebruikers, , 46 werknemers en militanten, 7 studenten en 5 vorsers bij elkaar.

Evolutie vande individuele en institutionele participatie in de samenkomsten van « Espace de parole » 2010-2013.

De tabel hieronder geeft het aantal deelnemers weer (gebruikers en instellingen) aan de "Espaces de parole" van de laatste jaren.

Hoewel het aantal vergaderingen fors is gedaald (gehalveerd), hadden we ongeveer dezelfde opkomst als de voorgaande jaren (het forum wordt als een afzonderlijke activiteit beschouwd), dankzij twee vergaderingen van 25 personen en twee andere van 35 personen. In functie van de onderwerpen hebben we externe referenten uitgenodigd. 50 verschillende verenigingen stuurden hun medewerkers. De werknemers van het onthaalcentrum voor asielzoekers van Natoye kwamen zich ook informeren en namen aan de vergadering deel.

De vergadering over het leven in het Noordstation was kwalitatief gezien de belangrijkste. Deze vergadering week van het geplande thema af.

Spreekruimten organiseren is volgens de ervaringsdeskundigen van de sector een moeilijke oefening. Toch is er over een periode van 15 jaar een zekere evolutie te merken wat het verzamelen en beluisteren van gebruikers of hulpzoekers.

Perspectieven 2014

In februari gingen de spreekruimten opnieuw door in Latitude Nord. Nieuwe aanvragen kwamen er ook voor La Consigne artikel 23, de vzw Pigment. Enkel de sector van de dagopvang is vragende partij, ook al blijft la Strada haar project voor het openstellen van de spreekruimten naar de hele sector behouden. Een andere optie zou de vorming van beroepskrachten voor dit type werk zijn.

Specifieke opdracht inzake de bezetting en de daaropvolgende uitzetting van het voormalig Gesù-klooster, Dwarsstraat 4 te 1210 St-Joost.

Ingevolge de alarmering tijdens de zomer van 2013, is la Strada gestart met beraadslagingen die geleid hebben tot een voorstel om het gebouw terug te bezetten, gekoppeld aan een verlaging van het bewonersaantal. Volgens sommige bronnen, werd het Gesùklooster door 211 à 141 personen bewoond, waaronder 43 families.

Op het moment van de uitzetting zal de gemeente Sint-Joost 9 woningen ter beschikking stellen en ongeveer 10 woningen werden via operatoren afhankelijk van het gewestelijk huisvestingsbeleid gevonden: de Vorstse Haard, de gemeente Elsenne, de gemeentelijke transitwoningen van Molenbeek, het Huisvestingsfonds, de gemeente Watermaal-Bosvoorde. Zo konden 90 personen geherhuisvest worden. De overigen konden bij de Samusocial terecht.

De opdracht van la Strada bestaat uit het organiseren van vergaderingen die institutionele actoren of verenigingen samenbrengt om onderlinge contacten te leggen.

Voor deze opdracht werd aan la Strada op het eind van het jaar een subsidie van 30 000 € verleend door de Minister van Huisvesting (voor de periode van 01/11/13 tot 30/04/14), ter ondersteuning van :

- De organisatie van een overleg met zo veel mogelijk actoren van het werkkterrein om informatie over de gevolgen van de uitzetting van Gesù te verzamelen en te delen;
- Het ondersteunen van initiatieven om een intensere samenwerking tussen de huisvestingssector en de sector thuislozenzorg te bewerkstelligen.

Er kunnen enkele lessen worden getrokken uit de manier waarop deze situatie beheerd werd en uit het crisisbeheersmodel dat te Brussel toegepast werd:

- Als Steunpunt zijn de werkzaamheden van la Strada gericht op overleg met verscheidene actoren, zonder tussenkomst in hun operationele werking
- Door alle uitgezette personen naar de Samusocial te verwijzen, zonder Ariane noch het sociaal Hotel van de gemeente Molenbeek te raadplegen, heeft een enkele instelling het volledige gewicht van deze massale uitzetting gedurende verschillende maanden moeten dragen.
- Deze situatie verwijst naar kernvraag nr 5 van de Conferencesconferentie, die in december 2010 plaatsvond, over de druk van de aanvragen van extra- en intra-Europese migrantenfamilies bij de thuislozensector want de sector huisvesting kan klaarblijkelijk niet aan de toenemende vraag voldoen.
- Een gewestelijke Task-force is nu operationeel om een antwoord te bieden (gewestelijk) voor het lot van van 50 families/300 personen, omschreven als zijnde Roma
- In de huidige stand van zaken worden thuisloze families die men 24u/24 onderdak moet bieden doorverwezen naar de noodopvang.
- De huidige oplossing is zeer precair. Er rijzen veel vragen rond de herhuisvesting van personen, hun domiciliëring, de samenwerking met de lokale steunpunten van de gemeenten op het vlak van beroepsopleiding,...

Perspectieven 2014

Als steunpunt van de sector, zal de « post-uitzetting » van Gesù verder worden opgevolgd in 2014 door:

- Een overleg met 8 diensten (sociale diensten van de gemeente St-Joost, Preventiedienst St-Joost, Transit Molenbeek, FéBUL, ULM, Transit 1080, De Foyer, La Ruelle) die een twintigtal herhuisveste personen tijdelijk opvolgen.
- De ondersteuning (zonder dat la Strada hierbij actor wordt) van verenigingen en personen die een duurzame bezetting promoten (beperkt in aantal en gestructureerd).
- Genomen en te nemen initiatieven in het linken van de huisvestingssector en de sector thuislozenzorg.

4. HET ONDERZOEK NAAR DE PROBLEMATIEK VAN THUISLOZE VROUWEN IN HET BRUSSELS GEWEST

Het Steunpunt kreeg in juni 2013 de opdracht om een stand van zaken op te maken over de situatie van thuisloze vrouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Meerdere verenigingen uit de thuislozenzorg drongen de laatste jaren aan op de vaststelling dat er een steiging te merken was van het aantal vrouwen in hun diensten. Deze vaststelling – gefundeerd door nauwkeurige statistieken of door louter voorgevoel – is tegelijkertijd het resultaat van de oriëntatie van hun werkmethodes, van een algemene toename van het aantal daklozen in Brussel zoals in bijna alle Europese hoofdsteden, en van een reële stijging van het aantal thuisloze en slecht gehuisveste vrouwen.

Het doel van la Strada is dus deze context te verduidelijken:

- Door via Centrale Gegevensregistratie (RCD) van de onthaalhuizen en de diensten voor noodopvang en aan de hand van cijfers over de werkzaamheden van deze diensten, een actueel beeld te scheppen van de slecht gehuisveste of thuisloze vrouwen in het Brussels gewest. Een evolutie sinds 2000 zal ook worden voorgesteld.
- Door een kwalitatief inzicht te verschaffen in de levensloop van deze vrouwen (op straat, in noodopvang, in onthaalhuis), hun profiel, hun kenmerken, aan de hand van collectieve of individuele gesprekken met de betrokkenen en met de verantwoordelijken en/of de maatschappelijk werkers.

De verschillende stappen die in 2013 werden gevolgd zijn :

- het opstellen en valideren van een methodologische nota
- het lezen van activiteitenverslagen van de diensten (straat, noodopvang, onthaalhuizen) met « gendergebonden » blik
- het lezen en analyseren van literatuur over de problematiek van thuisloze of slecht gehuisveste in Europa, in België, in Brussel.
- Verkennende gesprekken met dienstverantwoordelijken, welzijnswerkers, experts

Perspectieven voor 2014 :

- Verzetting van kwalitatief werk met gebruiksters, maatschappelijk werkers, (Spreekruimten van la Strada, Espace de parole Talita, nauwkeurige studie van de toestand met de onthaalhuizen, enz.), in functie van de vragen die tijdens het eerste deel van de opzoeken zullen rijzen (statistieken, stuurgroep)
- Opstellen van een tussentijds en een eindverslag

4. VERSPREIDING EN INFORMATIE

1. Website en PILS

De website van la Strada www.lstb.be wordt regelmatig geupdate in beide landstalen. La Strada verspreid nuttige informatie aan professionals, particulieren en beleidsverantwoordelijken. Dit, jaar veroorzaakte de tijdelijke afwezigheid van een administratieve kracht vertragingen bij de vertaling van sommige informatie die door onze partners werd gepost.

De structuur en de technologie van de website zijn evenwel achterhaald. We hopen in 2014 met een nieuwe website te kunnen uitpakken.

Inmiddels werd het PILS (Informatief Platform van La Strada) reeds steevast verbeterd in 2013 (cf. 2. Opdracht in het raam van de winteropvang.) Hierdoor konden automatisch sms-en worden verzonden naar thuislozen en staathoekwerkers.

La Gazzetta – onze elektronische nieuwsbrief – werd 4 keer verstuurd in 2013 naar honderden bestemmingen.

2. Plannen "Diensten Thuislozenzorg en Diensten Justitieel Welzijnswerk"

Sinds 2009 publiceert en verdeelt la Strada de folder « dakloos ? waarheen ». Dit plan, dat een aantal adressen omvat, is vooral een tool dat de interactie tussen thuisloze personen bevordert, en zich in de eerste plaats richt tot de daklozen zelf en tot de welzijnswerkers die niet over een computer beschikken (straathoekwerkers, maraudes, enz.)

In de editie van 2013-2014, hebben we diensten van justitieel welzijnswerk toegevoegd.

In 2013, werden om en bij de 21 869 plannen verstuurd naar ongeveer 210 diensten en verenigingen.

Voor wie toegang heeft tot het internet, werd een elektronische versie ontwikkeld (<http://plan.brureg-lastrada.be/service/list/>) waarmee selecties gedaan kunnen worden per soort van dienst.

3. Contacten en informatieaanvragen

La Strada ontvangt veel informatieaanvragen van particulieren, daklozen, professionelen uit de sector thuislozenzorg en uit andere sectoren, studenten, ... De vragen zijn gevarieerd: hulverzoek voor een dakloos geworden kennis, stageaanvraag, vraag naar vrijwilligswerk, informatie over een of andere dienst, materiaalgift, enz. We trachten deze vragen zo goed mogelijk te beantwoorden door enerzijds te verwijzen naar onze website en anderzijds door door te verwijzen naar de betrokken diensten.

Hogescholen, universiteiten en onderzoekscentra nemen regelmatig contact op met het Steunpunt om de sector thuislozenzorg, of een bepaalde thematiek, aan het publiek voor te stellen. Hierbij vervullen we onze taak als waarnemer en verspreider van informatie – opdracht die in de volgende jaren zeker versterkt dient te worden – naar een gevarieerd publiek (toekomstige maatschappelijk assistenten, studenten uit een meer klassieke richting, breder publiek, enz.).

Dit was in 2013 tweemaal het geval: een eerste maal met studenten van het 5de jaar architectuur van ter Kameren (seminarie van C. Schaut en J.-L. Genart), tussenkomst met een lid van de nachtopvang over « Gebruik van de openbare ruimten door de thuislozen », en een tweede keer voor 9 studenten van de Sociale School Heverlee van KHLeuven betreffende « *De Brusselse sector voor thuislozenzorg. Algemene context, specifieke problematiek* ».

We hebben tevens vragen voor meer specifieke informatie beantwoord, zoals die voor een groep studenten socio-anthropologie, die een studie maakten over het gebruik van de stadsruimten door de thuislozen in Brussel.

Ook centra hebben ons gecontacteerd over precieze onderwerpen. Zo nam Feantsa met ons contact op en ook het Steunpunt voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vroeg ons om advies inzake het gecentraliseerd onthaal.

Voorts trachten we afstand te nemen t.o.v. onze werkhematicen door artikels voor te stellen om deel te nemen aan bepaalde colloquia die menswetenschappen of maatschappelijk werk als onderwerp hebben. In 2013, hebben we zodoende een artikel kunnen schrijven over de analyse en de behandeling van statistische gegevens m.b.t. kwetsbare bevolkingsgroepen. Deze paper – gebaseerd op onze ervaringen met de telling en met de Centrale Gegevensverzameling – werd tijdens het 16de nationaal colloquium voor demografie te Aix-en-Provence voorgesteld. De Universtaire Conferentie voor Demografie en Bevolkingsstudies zal hierover in 2014 ook een publicatie opstellen.

Deze momenten waarbij kennis wordt uitgewisseld blijven belangrijk voor het Steunpunt, omdat ze aanzetten tot reflectie over een bepaalde thematiek, er andere wetenschappers of professionals met dezelfde interesses worden ontmoet en omdat ze onze eigen gedachtengang inzake de problematiek uit de sector nuttig aanvullen.

Steeds met de bedoeling om de verworven kennis te delen, hebben we de verschillende FAQ (Vragenreeks) van de website van la Strada doorgenomen en geupdate. Aan de hand van deze enkele online fiches en een bijgewerkte bibliografie, hebben we getracht een antwoord te geven op de meest gestelde vragen door de media, studenten, vorsers, geïnteresseerden : Wat is een thuisloze ? Hoeveel thuislozen telt Brussel ? Moet ik geld geven aan een bedelaar ? Wat zijn de oorzaken en gevolgen van thuisloosheid ? Kan men een eind maken aan thuisloosheid ? Het Romavraagstuk en thuisloosheid.

Tenslotte hebben we de recensie van het werk geleid door Katia Choppin en Edouard Gardella gerealiseerd : [Les sciences sociales et le sans-abrisme. Recension bibliographique de langue française. 1987-2012.](#)⁷

We hopen onze opdracht van waarnemer volop te kunnen uitvoeren in 2014, d.w.z. niet alleen het verzamelen en behandelen van gegevens, maar ook het uitwisselen en delen van kennis.

5. STEUNFUNCTIE THUISLOZENZORG

De steunfunctie is van toepassing voor verschillende projecten die door verschillende actoren uit de sector werden opgezet. Ze bestaat vnl. uit deelname aan verschillende vergaderingen waar wij informatie geven en steeds de nadruk leggen op de noodzakelijke samenwerking tussen actoren

7 Hier te downloaden : <http://www.lstb.be/pdf/Recension%20sciences%20sociales%20et%20sans-abrisme.pdf>

en sectoren.

In 2013, ging dit over de volgende projecten:

- het project dagonthaal « 86400 »
- de reflectie over de functie van de steunpunten; ontmoeting met CRACS (CBAI) werkzaam in de sector van de sociale cohesie
- de follow-up van het project « sociale referent » van de NMBS
- de algemene beleidsnota van de sector thuislozenzorg (strategisch plan)
- de follow-up van de onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord door de POD Maatschappelijke Integratie in samenwerking met de Gemeenschappen en Gewesten
- de follow-up van het nieuwe project van het onthaaltehuis voor vrouwen en families, l'Escale
- de follow-up van de projecten « Housing first » dat op federaal niveau werd ondergebracht bij de vzw Smes-B », « Straatverplegers » en het project « Leeggoed » dat door verschillende verenigingen wordt ondersteund en de vzw voor onzekere bezetting « Woningen 123 »
- het « taskforce » project voor Romafamilies uit het Gèruklooster tussen het Kabinet Vervoort, het Kabinet Doukeridis, de OCMW's, de Samusocial
- het overleg inzake de reorganisatie van de dienst begeleid wonen van CAW Mozaïek
- het project « Groep collectief en solidair sparen » en het project van de stichting Josefa
- het project « Brussels Homeless cup »

6. PARTNERSHIPS, SAMENWERKINGEN

A. DE ADVIESRAAD BIJSTAND AAN PERSONEN EN GEZONDHEID VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Naast de structurele deelname aan de sectie « sociale hulp » van de adviesraad voor Bijstand aan personen en gezondheid van de GGC, heeft de werkgroep rond het referentieadres haar werkzaamheden voortgezet. Deze groep heeft hoofdzakelijk gewerkt aan de inwinning, verspreiding en analyse van enquêteresultaten bij de OCMW's, gemeentes en Brusselse verenigingen die te maken hebben met referentieadressen. Ook werd een halve studiedag georganiseerd over dit onderwerp eind 2012. In 2013 vervoegden meerdere actoren uit de gemeentes zich tot de werkgroep. Wij namen niet rechtstreeks deel maar zorgden er wel voor dat de bekomen resultaten naar het Overleg werden doorgestuurd.

B. HET NETWERK NOMADE

Het netwerk Nomade, aangestuurd door de vzw Dune, is gericht op de ondersteuning van de initiatieven en deelname van de gebruikers aan hun zorgproces. De methodologie van « Espace de parole » geeft ons zeggenschap. Dit netwerk groepeerde Dune, Alias, Diogenes, Infor-drogues, de Maraude van St-Joost, l'Autre lieu, Babel, het netwerk « hépatite C », Jeugd en Stad, Espace P. Dit netwerk was dit jaar minder actief maar we namen aan twee vergaderingen deel : het project « *Atelier d'écriture en prison* » bij Bruxelles-Laique en aan de vergadering van de Free Clinic Antwerpen.

C. WERKGROEP "PUBLIEKE RUIMTEN"

Deze groep sloot haar activiteiten af begin 2013 bij gebrek aan middelen om te beantwoorden aan de vragen van haar leden, nl het centraliseren en organiseren van een vormingsaanbod. Toch zijn we de evolutie van deze thematiek blijven volgen. Zo hebben

we de wijzigingen in het personeelsbestand van de NMBS blijven volgen bij het vertrek van de sociale referentie. We hopen dat de NMBS haar inspanningen voortzet inzake de samenwerking met de thuislozensector en m.b.t. de sensibilisering van haar personeel. Voorts hopen we ook dat de NMBS, de MIVB en de stad Brussel tot een akkoord kunnen komen over de verdeling van maaltijden in het Centraal station.

D. WERKGROEP THUISLOZENECTOR- OCMW

De OCMW's hebben een voortrekkersrol in de thuislozensector. Voor de verenigingen uit de sector zijn ze onmiskenbare partners, waarmee ieder dag wordt samengewerkt. Wederzijdse kennis en samenwerking zijn nochtans niet altijd evident en dit ondanks de inspanningen lang beide kanten. Vanuit dit oogpunt zijn de BWR en de BICO-federatie een opdracht gestart die de wederzijdse versterking van de relaties tussen OCMW's en de sector thuislozenzorg moet verstevigen. La Strada, de verantwoordelijken van de sociale diensten van 3 OCMW's en de verantwoordelijken van de federaties van verenigingen maakten deel uit van de « focusgroep ».

Het project ondergaat in 2013 een grondige evolutie. Het praktijkonderzoek dat startte met als doel de ontwikkeling van een instrument om informatie van de OCMW's te verstrekken aan de thuislozenzorg evolueert naar een proces van uitwisseling tussen sociaal werkers waarbij netwerking zich afspeelt op verschillende niveaus. Overheid, sectoren en organisaties moeten samenwerking stimuleren en de ruimte creëren voor sociaal werkers om elkaar en elkaars werking te leren kennen, om deel te nemen aan vormingen en overleg. Goede persoonlijke contacten en respect voor elkaars opdracht vormen de basis voor een samenwerking als gelijken en een complementaire taakverdeling.

Een goede samenwerking en netwerking tussen de Brusselse thuislozensector en de OCMW's is echter een maat voor niets, indien er niet dringend werk wordt gemaakt van het aanpakken van de oorzaken voor armoede en sociale uitsluiting.

Samenwerkingen tussen de OCMW's en de sector werden ook als thema gekozen voor de « week van de sector ». Op de studiedag die traditiegetrouw deze week eindigde, kon La Strada het PILS voorstellen: een tool voor en door zowel de OCMW's als de verenigingen. Tenslotte hebben verschillende OCMW's tijdens deze week hundeuren opengesteld en hebben we de OCMW's van Jette en Molenbeek kunnen bezoeken.

7. ONTMOETINGEN MET DE SECTOR, DEELNAME AAN CONGRESSEN, COLLOQUIA, STUDIEDAGEN, OPLEIDINGEN, SAMENWERKING AAN ONDERZOEK

La Strada verleent zijn deskundigheid aan meerdere projecten :

- Onderzoek « dakloosheid en geestelijke gezondheid » van het Brussels Platform voor geestelijke gezondheid : deelname aan de stuur- en focusgroep.
- Specifieke samenwerking met de huisvestingsdienst van het OCMW van Schaarbeek
- Deelname aan de werkgroep van AMA inzake winteropvang
- Deelname aan het Overleg tussen de federaties van de sector thuislozenzorg en La Strada
- Deelname aan het Belgisch netwerk van verenigingen voor de strijd tegen armoede
- In het raam van het Verslag over armoede, dat in 2012-2013 als thema « jong volwassenen » had, redactie van een bijdrage aan « Gekruiste blikken » (dakloze jongeren van 18 tot 24 jaar) en dit in overleg met de federaties

Daartegenover hebben we aan de hand van eenmalige ontmoetingen de volgende diensten en hun werking beter leren kennen, de kennis over de problematiek van bijstand aan thuislozen verder kunnen uitgediepen

en het overleg met andere diensten kunnen begunstigen: de stichting Josefa, met als doel het onthaal, de huisvesting en begeleiding van de door migratie kwetsbaar geworden personen, het team van de federatie AIS, Spa Fractie, het team van Infor-Home, Café De Vrede, Woonbegeleiding, Het Hanker, Open Deur, Home Baudouin, Collectif Morts de la rue, Transitwoningen gemeente Molenbeek, Huisvestingsdienst OCMW 1030, Dune, Diogenes, Hobo, Feantsa, Capacitation citoyenne, UL Marolles, FÉBUL, SOS-Jeunes, Abaka, Observatorium gezondheid en welzijn, SSM-Le Méridien, ISFSC, UCL, Home du Pré, Centre Bonnevie, woningen123logements, DoucheFlux, RS Charleroi,....

We werden tevens verzocht om **actief deel te nemen** aan colloquia, seminaries, studiedagen, waarbij **la Strada een thema of haar acties voorstelt**.

In 2013, was dit het geval voor :

- een voorstelling bij RBDH/Bbrow
- een deelname aan het Brussels Platform Armoede, dialoogtafel winterplan
- moderator op de studiedag georganiseerd door het Belgisch Platform van de strijd tegen armoede
- het panel bij de publieke voorstelling van het onderzoek naar sociale begeleiding « RAPS » gerealiseerd door SMES-B
- een tussenkomst bij SIMILES, vereniging van families en vrienden van geesteszieken over het onderwerp van de spreekruimten
- leiden van een thematische workshop op de studiedag van « Relais Social de Charleroi » over sociale begeleiding en huisvesting : *L'accompagnement social en logement, un pont entre les politiques de l'action sociale et du logement ?*
- De voorstelling van het werk « *Pour faire société, on est capables(s) de tout, de Capacitation citoyenne* (asbl Periferia)
- leiden van een workshop tijdens het « Séminaire de la Clinique de Concertation » gewijd aan de « inwoners van de straat » te Méjannes (Gard).

- Tenslotte hebben we deelgenomen **aan meerdere studiedagen**, zoals bij de voorstelling van « 10 jaar Netwerk tegen armoede », het rondetafelgesprek georganiseerd in het Brussels Parlement tijdens het debat over het thema « Jongeren in de overgangsfase, toekomstige volwassenen, bij het armoederapport Brussel », aan de studiedag over de Roma van de vzw Dokters van de Wereld, aan het Belgisch Platform tegen armoede, georganiseerd door POD Maatschappelijke Integratie, enz.

8. DIRECTIE EN ADMINISTRatieve FUNCTIES

De steunfuncties van de vzw hebben betrekking op de functies van directeur en adjunct-directeur, secretariaat en informatica. Naast boekhouding, omvatten deze functies talrijke taken : ondersteuning van het team en de permanente projecten, steun voor het project « Website Justitieel Welzijnswerk » met het CMDC, wekelijkse teamvergaderingen en teamdag, contacten met arbeidsgeneeskunde, met het sociaal secretariaat, met Credal, ondersteuning voor de website, voor het PILS project, omkadering van de stagiair, evaluatie van het personeel, organisatie van de RvB en van de AV, herlezen van vertalingen, zoeken naar vervanging bij langdurige afwezigheden, omkadering van nieuwe werknemers of opstellen van een arbeidsreglement. Wat het zoeken naar nieuwe lokalen betreft, hebben we dit jaar deelgenomen aan een reeks vergaderingen om de noden te bepalen van de verschillende verenigingen die het toekomstige BICO-huis zullen gaan bewonen. In afwachting zullen we tijdelijk onderdak moeten vinden voor het team.

De uitrusting en de werking van het informaticasysteem is een permanente bezigheid. In 2013 deed La Strada een beroep op een externe informaticus voor de ontwikkeling van PILS. Omwille van de toename van de digitale tools die la Strada ter beschikking stelt, (centrale gegevensregistratie, de website van la Strada en

die van justitieel welzijnswerk), PILS en PILS-sms, de newsletter, het online plan van de diensten thuislozenzorg en justitieel welzijnswerk) is de aanwezigheid van een interne informaticus een prioriteit geworden.

HOOFDSTUK II. DE SECTOR JUSTITIEEL WELZIJNSWERK

INTRODUCTIE

In Brussel wordt deze dienst verzekerd door 8 diensten die erkend zijn door vier verschillende autoriteiten, bevoegd in het raam van drie protocols van akkoord met het federale niveau. Op het Brussels territorium wordt dus belangrijk coördinatiewerk verricht.

Hiertoe heeft het « Strategisch Plan inzake justitieel welzijnswerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest » dat op 3 juli 2008 werd goedgekeurd door het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, drie structuren gecreëerd en verstrekt die elk de coördinatietaken op verschillende niveaus verzekeren :

- een permanent Inter-Kabinet voor de coördinatie tussen het federale en de bevoegde Gemeenschappen te Brussel die belast zijn met de voorbereiding van van de jaarlijkse interministeriële Conferentie (politieke structuur).
- Een Overlegcomité voor de coördination tussen deze entiteiten (structuur van het werkterrein)
- een functie van coördinator voor de bicommunautaire diensten van justitieel welzijnswerk, waardoor, onder andere, de samenwerking tussen de verschillende erkende diensten kan worden aangemoedigd (operationele structuur).

1. DE COÖRDINATIESTRUCTUREN

A. EEN INTERMINISTERIËLE CONFERENTIE JUSTITIEEL WELZIJNSWERK IN BRUSSEL

De interministeriële Conferentie kwam niet samen in de loop van 2013. De verschillende werkgroepen zijn evenwel bereid om hun werkzaamheden terug op te nemen om aanbevelingen te kunnen emettre of aan te dringen op die die tijdens de Conferentie van 5 mei 2011 werden geformuleerd toch uit te voeren.

B. EEN OVERLEGCOMITE INZAKE JUSTITIEEL WELZIJNSWERK OP HET BRUSSELS GRONDGEBIED

Bij Besluit van het Verenigd College van de GGC van 4 juni 2013 (M.B. 18/6/2013) betreffende het oprichten van een overlegcomité voor justitieel welzijnswerk voor Brussel en tot intrekking van dat van 27 maart 2006 (MB 4/5/2006) wordt de samenstelling officieel uitgebreid. Behalve de vertegenwoordigers van de vier bevoegde autoriteiten, hun resp. administraties en de erkende en gesubsidieerde diensten, worden inderdaad de coördinatoren toegevoegd, 4 in aantal : de coördinator van de GGC, die van de Vlaamse gemeenschap, die van de Franse gemeenschap en een coördinator van de specifieke diensten. Bovendien zullen ook een vertegenwoordiger van de Minister van Justitie, een vertegenwoordiger van de Algemene Directie Noord en Zuid van de penitentiaire inrichtingen en een vertegenwoordiger van de lokale directie van elke gevangenis driemaandelijks deelnemen aan de vergaderingen van het Comité.

De opdrachten bestaan uit het organiseren van een permanent overleg tussen alle betrokken partijen, het ondersteunen en bevorderen van de samenwerking op het terrein en, tenslotte, het adviseren van de bevoegde autoriteiten inzake het gevolgde en te volgen beleid in deze sector.

Het Comité kwam 11 keer samen in de loop van 2013 ; de vertegenwoordigers van Justitie werden op 3 van deze vergaderingen uitgenodigd, waaronder er twee in de instellingen van Berkendael en Sint-Gillis werden georganiseerd.

Het Ministerieel besluit van 4 juni 2013 bepaalt ook dat het secretariaat aan de coördinator van de GGC wordt toegekend .Deze zal dus instaan voor het versturen van de uitnodigingen, het vastleggen van de agenda en het opstellen van de processen-verbaal. Bij afwezigheid van de coördinator, zal de administratie van de GGC deze taak overnemen.

C. DE FUNCTIE VAN COÖRDINATOR VAN DE GEMEENSCHAPPEN

Deze functie wordt voltijds ingevuld door Isabelle Etienne. Zij legt ook de link met de 3 andere coördinatoren en neemt het secretariaat waar van het overlegcomité.

2. DE DAGELIJKSE PRAKTIJK VAN DE COÖRDINATIE VAN DE GEMEENSCHAPPEN IN DE BRUSSELSE GEVANGENISSEN

INLEIDING

De werking van de dienst Coördinatie van de verschillende Gemeenschappen is ontstaan uit de dagelijks opgebouwde praktijkervaring van de vier coördinatoren :

- De coördinator van de COCOM (sinds 2009)
- De coördinator van de Vlaamse Gemeenschap (sinds 2009)
- De coördinator van de Franse Gemeenschap (uitgeoefend sinds 2009 door de administratie en vervolgens door de diensten sinds 2012)
- De coördinator van de specifieke diensten (sinds 2011)

Deze coördinatie bestaat momenteel uit drie luiken :

1. DE SAMENWERKING TUSSEN COÖRDINATOREN UIT DE GEMEENSCHAPPEN

- wekelijks overleg in de gevangenis
- continue uitwisseling van informatie
 - o praktische informatie
 - o institutionele informatie (actualiteit, politiek...)
 - o informele contacten
- gemeenschappelijk werk :
 - o **regelmatige teamvergaderingen** van de vier coördinatoren (het team is voltallig sinds de aanwerving van de *lokale coördinator van de Franse Gemeenschap*, in dienst sinds 1 juli 2012, maar wiens missie verschilt van de 3 andere coördinatoren) om de verschillende strategieën op elkaar af te stellen en de vergaderingen voor te bereiden (vb. : met de directies, de werk- en beheersgroepen, de stuurgroep van het Strategisch Plan,...)
 - o **uitwerking van de specifieke tools**. Als voorbeeld : het bijwerken van het repertorium waarin alle actieve externe diensten in de Brusselse gevangenis worden opgenomen, hun personeel en personeelsgegevens, de opstelling en verdeling van

gemeenschappelijke brochures, vb. het aanbieden van Franstalige cursussen en activiteiten verstrekt door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en de andere diensten in de Brusselse gevangenissen

- **opstellen van uniforme procedures** om het werk in de gevangenis te vergemakkelijken
- **organisatie van gemeenschappelijke activiteiten** Voorbeelden : voorstelling van het koor "TATAPATAT", Chants du Monde (klassieke muziek) in de gevangenis van Sint-Gillis, de organisatie van de derde « week van het herstelrecht » in de gevangenis van Sint-Gillis. De hele week lang werd dit thema op verschillende manieren aangebracht : activiteiten m.b.t. schadeloosstelling van burgerlijke partijen, schuldbemiddeling of nog de bemiddeling dader/slachtoffer werd in de vorm van workshops aan Franstalige en Nederlandstalige gedetineerden voorgesteld. De posters en de inschrijvingsformulieren werden door de coördinatoren zelf gerealiseerd. Deze laatste namen ook de promotie, het bijhouden van de deelnemerslijsten en de praktische organisatie van de activiteiten voor hun rekening. Ook het personeel van verschillende externe diensten heeft bij de workshops hun steentje bijgedragen.
- **organisatie van contactmomenten**, zoals bij voorbeeld de organisatie van een Nieuwjaarsontbijt van de Gemeenschappen in de gevangenis van Sint-Gillis, hetgeen een uitwisselingsmoment was tussen de personeelsleden van de externe diensten en de gevangenis van Sint-Gillis, verschillende ontmoetingen,...
- **gemeenschappelijke ontmoetingen**, zoals daar zijn : een bespreking met de Commissie van toezicht van de gevangenis van Sint-Gillis, een bespreking met de voorzitter van de delegatie van het Europees Comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestrafing (CPT) bij hun bezoek aan de gevangenis van Vorst.

2. DE SAMENWERKING MET DE GEVANGENISDIRECTIES

Vergaderingen op regelmatige basis met de directies van Sint-Gillis en Vorst/Berkendael vormen een operationeel aanknopingspunt tussen de gemeenschappen en het gerecht met de volgende doelstellingen :

- Vertegenwoordigen van de gemeenschappen binnen de gevangenis
- Ontwikkelen van middelen en samenwerkingsvormen om het werk te vergemakkelijken
- Waarborgen van gunstige werkomstandigheden voor het aanbieden van hulp en diensten
- Stimuleren van gemeenschappelijke projecten
- Een antwoord bieden op dringende vragen

3. DE WERKWIJZE MET DE DIENSTEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN

1. De interne werkwijze van de Gemeenschappelijke Gemeenschaps Commissie

Teneinde de dialoog en de communicatie te bevorderen, waren er op regelmatige basis vergaderingen met de coördinatoren van de vijf door de GGC erkende diensten. Deze vergaderingen kwamen er vaak ter voorbereiding van coördinatievergaderingen met de Gevangenisdirecties. Zodoende kon de Cocom-coördinator er de problemen eigen aan de diensten te berde brengen.

2. De met de andere Gemeenschappen gedeelde werkwijze

- Activiteitenplanning :diversificatie van het aanbod, agenda, lijstensysteem voor de activiteiten,...
- Nieuwe projecten : procedures, projectfiches, budget...
- Infrastructuur : doeltreffend en evenwichtig gebruik van de lokalen, informatica,...

3.EIGEN VERWEZENLIJINGEN VAN DE DIENST JUSTITIEEL WELZIJNSWERK VAN DE GGC

1. ORGANISATIE VAN DE STUDIEDAG EN STRATEGISCH PLAN

Gezien er vele actoren betrokken zijn bij het justitieel welzijnswerk, zijn een gemeenschappelijke aanpak, een intensieve samenwerking en een lange-termijn-visie noodzakelijk. Het is in die geest dat het 'Strategisch Plan' voor de organisatie van het intra-muros aanbod van de diensten voor justitieel welzijnswerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd uitgewerkt in 2013.

Dit Strategisch Plan is het resultaat van voorbereiding en overleg op alle niveaus en met alle bevoegde partners in Brussel op het gebied van justitieel welzijnswerk.

Reeds in 2006, leidde een studie van de Vrije Universiteit Brussel al tot aanbevelingen, waarbij een van de belangrijkste de uitwerking van een strategisch plan was voor de organisatie van justitieel welzijnswerk in Brussel.

Het Verenigd College had in haar nota van juli 2008 een eerste strategische visie voor het Brussels gewest uiteengezet. In dit document kwam voor het eerst de gemeenschappelijke wil tot uiting om alle gedetineerden en hun rechtstreeks sociale entourage het recht op bijstand te waarborgen door een geïntegreerd en kwaliteitsvol dienstenaanbod.

In het verlengde hiervan heeft het Overlegcomité in 2012 een proces voor Strategisch Plan opgestart. Om alle belanghebbenden hierbij te betrekken, werd in april 2013 een studiedag georganiseerd. De resultaten van deze studiedag leidden tot de oprichting van een stuurgroep voor de redactie van dit Strategisch Plan.

Dit comité is samengesteld uit vertegenwoordigers van politieke autoriteiten, de administraties en diensten en het heeft in 2013 intensief gewerkt om het Strategisch Plan op te stellen dat in 2014 werd gefinaliseerd.

Dit Strategisch Plan is het eerste gemeenschappelijke plan op lange termijn waaraan alle betrokken actoren uit de sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief hebben deelgenomen. Het doel ervan is om een unieke, gemeenschappelijke visie en opdracht te bepalen alsook de toekomstige richtlijnen. Het is het resultaat van een lange voorbereiding en het startpunt voor een gemeenschappelijk aanbod van hulp en diensten aan justitiabelen intra-muros te Brussel.

De afwerking en de toepassing van het strategisch plan gebeurde dus in verschillende stappen in 2013 :

Een verkennende fase (januari 2012)

Vorbereiding van het Strategisch Plan op het niveau van het overlegcomité door

- De bepaling van het actieplan, de methodologie, het budget en de timing
- De keuze van Key-Consult als begeleidend bedrijf

Een consultatiefase (30/04/2013)

De organisatie van de "Studiedag Justitieel Welzijnswerk" op 30/04/2013 bij BIP waardoor een ruime verkenning en betrokkenheid van het terrein mogelijk werd. Tijdens deze dag werden de volgende thema's behandeld :

- De gevolgen de de zesde staats hervorming op het gebied van het hulpverlening intra-muros
- Het project van de nieuwe gevangenis te Haren
- De huidige situatie van het aanbod m.b.t. Justitieel welzijnswerk intra-muros

Een overzichtsfase (juni 2013-begin 2014)

De uitwerking en opstelling van het strategisch plan op basis van de in de consultatiefase verzamelde elementen, nl. :

- Het uitvoeren van een sterkte/zwakte-analyse en een contextuele analyse
- Het formuleren van de opdracht, van de visie en de strategische en operationele doelstellingen.

De fase van politieke goedkeuring en implementatie

Deze fases zijn voor 2014, het gaat immers om

- De politieke goedkeuring van het strategisch plan
- De uitvoering ervan met behulp van jaarlijkse ramingen van het overlegcomité.

2. DE EXIT KIT

De interministeriële Conferentie van 5 mei 2011 inzake de coördinatie van het interventiebeleid in verband met het gevangeniswezen heeft onder andere besloten om een « exit kit » samen te stellen zoals door de werkgroep « in vrijheidstelling » werd aanbevolen. De bedoeling is om de meest kwetsbare gedetineerden bij hun vrijlating de middelen te geven om zich tijdens de eerste drie dagen na hun vrijlating te kunnen organiseren.

De kits bestaan uit een rugzak die de volgende inhoud bevat : maaltijdcheques (6 cheques van 5€), een vervoerbewijs van de MIVB dat 3 dagen geldig blijft, een toilettas (met een mini doucheegel, un mini kit tandeborstel en tandpasta, een haarborstel, twee condooms), een plan « Dakloos ? waarheen », een balpen, een kladblok, een boekje met uitleg over de kit en met adressen van diensten voor Justitieel Welzijnswerk en enkele tips.

Met de verspreiding van deze kits werd gestart in april 2012 en men is er het hele jaar 2013 mee doorgedaan. De kits worden steeds bij de in vrijheidstelling afgeleverd. De directies van de Brusselse gevangenissen werden belast met de verdeling ervan volgens twee bepaalde criteria : over niet meer dan 100€ beschikken op het moment van de vrijlating en niet weten waar naartoe.

La coördinatrice GGC heeft in 2013 het beheer en de distributie van deze kits aan de de drie gevangenisdirecties verdergezet.

Tijdens de 3 samenkomsten van het overlegcomité in 2013, in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de Minister van Justitie en van de gewestelijke en lokale Directie, werd telkend een evaluatie gedaan van de exit kits. Hieruit blijkt dat, ingevolge een ruimere verdeling aan in vrijheidgestelden met een bevel om het grondgebied te verlaten – besluit genomen door het Overlegcomité in december 2012 – en ingevolge het feit dat de verdeling ondertussen beter is ingeburgerd bij de bij Directies, er een groter aantal kits werden verdeeld. d.w.z. gemiddeld 35 per trimester. Toch dient te worden opgemerkt dat dit aantal nog steeds erg laag is en dat et toch een distributieprobleem bestaat.

Tijdens de laatste vergadering van het Comité met de vertegenwoordigers van Justitie in november 2013, werd voorgesteld om een permanente "exit cel" bij Justitieel Welzijnswerk op te richten. In de eerste maanden van 2014 kunnen het aantal vrijlatingen 's ochtends en 's avonds worden opgeteld om tot een concretere reflectie te komen.

3. PARTNERSHIP MET SETIS

Eind 2012, deed la Strada een beroep op de diensten van Setis « Service de traduction et d'Interprétariat en milieu social Bruxellois » (vertaaldiensten voor de sociale sector in Brussel) en dit ten voordele van alle GGC diensten. De werknemers kunnen van deze dienst gebruik maken tijdens hun onthaalpermanenties voor nieuwe gedetineerden in de gevangenissen.

Een Besluit van het Verenigd College van de GGC keurde voor dit soort kosten een subsidie goed : *"Een subsidie van 5.000 euro wordt aan de vzw LA STRADA toegekend voor de uitgaven van tolkdiensten opdat de 5 erkende diensten Justitieel Welzijnswerk toegang zouden hebben tot simultane vertalingen per telefoon vanuit de gevangenissen, in een eerste fase voor de permanenties Onthaal nieuwe gedetineerden en dit vanaf januari 2013."*

Dit initiatief werd zeer goed onthaald door de diensten en betekent een vooruitgang in het dagelijks onthaal van gedetineerden.

4. DEELNAME AAN DE WERKGROEPEN

- Oprichting werkgroep "affectieve banden »
- Verderzetting werkgroep « sociale hulp » die alle vertegenwoordigers van de diensten verenigt, om operationele zaken over dit thema te bespreken.
- Deelname aan reeds bestaande werkgroepen : herstelrecht, opleiding.

5. VERSPREIDING VAN INFORMATIEBROCHURES

Versturen van informatiebrochures ; aanvraag voor heruitgave en beheer van de brochures «zich behelpen in de gevangenis», de brochures « familie », de flyers «de 5 diensten van de GGC» ; hernieuwing voorraad in de gevangenissen ; verspreiding in de verschillende diensten.

6. DAGELIJKSE ACTIVITEITEN

- Deelname aan de teamvergaderingen van la Strada, vergaderingen van de GGC diensten, vergaderingen van de socio-culturele activiteiten van psychiatrische afdeling van Vorst, vergaderingen van de externe diensten en van het zorgteam van de psychiatrische afdeling van Vorst,
- Deelname aan « Midis de la Fidex » met als thema de psycho-sociale dienst van de gevangenis van Sint-Gillis, de gevangenis van Tilburg, het zorgtraject voor geïnterneerden, voorgesteld door een personeelslid van het neuro-psychiatrisch ziekenhuis Saint-Martin, de psycho-sociale dienst van de gevangenis van Vorst
- Rol van vertegenwoordiging van de diensten Justitieel Welzijnswerk GGC in de verschillende evenementen die in de gevangenis worden georganiseerd.
- Deelname aan diverse studiedagen zoals "de overbevolking in de gevangenissen : enkele oplossingen" op het Justitieplein te Brussel,
- Voorstelling Centrale gegevensverzameling van la Strada

4. TRANSVERSALITEIT EN SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN

In partnership met het Centrum voor documentatie een sociale coördinatie :

- Afwerking derde communicatieluik; dit is bestemd voor de aangesloten diensten. Presentatie van een website over de 8 diensten Justitiële bijstand en de zichtbaarheid op sociaal Brussel online.
- Het maken van affiches en flyers ter promotie van de website.

In samenwerking met het Observatorium van Gezondheid en Welzijn, in het raam van het Brussels armoederapport 2012, met als thema « Jongeren in de overgang, volwassenen in wording », werden praatgroepen georganiseerd in de gevangenis van Sint-Gillis, Berkendael en in de psychiatrische afdeling van de gevangenis van Vorst.

Jong volwassenen en jonge geïnterneerden kregen het woord om de sociale factoren te analyseren die hen in hechtenis hebben gebracht. En om na te denken over oplossingen die hen haalbaar lijken. De coördinatrice GGC deed de screening van de geïnterneerden die mogelijk zouden deelnemen en heeft met de Directie van de afdeling onderhandeld om enerzijds een lokaal ter beschikking te stellen en anderzijds de nodige machtigingen te bekomen. De praatgroep werd geleid, door Annette Perdaens van het Observatorium van Gezondheid en Welzijn en door 2 medewerkers (een maatschappelijk werker en een psycholoog) van 3 diensten voor Bijstand aan justitiabelen/gedetineerden

Perspectieven voor 2014

Bepaalde projecten konden gerealiseerd worden, maar er blijft nog veel af te handelen:

- de voorbereidingen en uitwerking van een gemeenschappelijk memorandum van overeenstemming tussen het federaal niveau en de gewestelijke instanties in Brussel op basis van een bestaande ontwerp-overeenkomst inzake bijstand aan gedetineerden van de Franse Gemeenschap.
- De voorbereiding van de volgende interministeriële Conferentie Justitieel Welzijn en de herstart van de specifieke werkgroepen in Brussel om aanbevelingen op te stellen voor de beleidsverantwoordelijken.
- Een reflectie inzake de op te richten « exit cel », ingevolge de evaluatie van de exit kit: gelegenheid voor de externe diensten om de in vrijheidgestelden op hun vraag te ontmoeten, op het exacte tijdstip van hun invrijheidstelling.
- Een te organiseren praatgroep samen met het Observatorium van gezondheid en Welzijn voor het volgend thematisch verslag « Vrouwen en armoede »
- de realisatie van een newsletter.
- Het voortzetten van de coördinatie, de vertegenwoordiging van de sector en de implementatie in de gevangenis.

CONCLUSIES EN PERSPECTIEVEN VOOR 2014

Zoals de vorige pagina's aantonen, zowel wat thuislozenzorg als justitieel welzijnswerk betreft, was 2013 een goed gevuld jaar. Alle actoren raadplegen, zorgen voor een goede doorstroming van de informatie, deze zo goed als mogelijk relativeren, aanzetten tot zowel reflectie als actie, samenwerking binnen en buiten de sector begunstigen, dat waren onze doelstellingen van alledag.

Voor 2014 staat er heel wat te gebeuren. We hopen in ieder geval de volgende zaken verwezenlijkt te zien :

voor de instelling :

- nieuwe lokalen voor een betere werking van het team
- een reorganisatie van de inrichtende macht om de opdrachten te kunnen verfijnen en de legitimiteit van de instelling te verstevigen

m.b.t. de thuislozen :

- het opstellen van een minimaal regelgevingskader voor de NEOS,
- de publicatie van ons onderzoek naar thuisloze vrouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- in functie van de beschikbare middelen, de organisatie eind 2014 van een derde telling

m.b.t. justitieel welzijnswerk :

- een strategisch plan voorleggen aan het Verenigd College voor de verkiezingen
- een Brussels samenwerkingsakkoord dat rekening houdt met samenwerkingsakkoorden tussen Vlaamse en Franse Gemeenschap en met specifiek Brusselse karakteristieken

In 2014, zal de traditionele week van de sector van de thuislozenzorg voor la Strada een bijzondere gelegenheid zijn want ze zal samen met de sector van het Justitieel Welzijnswerk worden georganiseerd. Een dubbele reden dus voor la Strada om dit evenement te steunen.

Tenslotte, is het moeilijk om het over 2014 te hebben zonder het over de verkiezingen en hun gevolgen te praten. We zullen de sector ondersteunen in het formuleren van gemeenschappelijke eisen en hopen op een snelle en intense samenwerking met de volgende kabinetten. We zullen alles in het werk stellen om de verschillende regeringen over de nodige informatie te laten beschikken zodat ze hun beslissingen met kennis van zaken kunnen nemen.

AFKORTINGEN

ADIL	Allocations de déménagement, installation et d'interventions dans le loyer
A.M.A.	Association des Maisons d'Accueil et des Services d'aide aux sans-abri
ATD Quart monde	« Agir Tous pour la Dignité » Quart monde
BIM	Brussels Instituut voor Milieubeheer
BWR	Brusselse Welzijns- en gezondheidsraad
CA	Conseil d'Administration
CAP	Centres d'Aide aux Personnes
CASG	Centres d'Action Sociale Globale
CAW	Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
CBCS	Centre bruxellois de coordination socio-politique
CCN	Centre de Communication Nord (Gare du Nord)
CDCS	Centre de Documentation et de Coordination Sociales
CIM	Conférence interministérielle
CIRE	Coordination et Initiatives pour Réfugiés et Étrangers
COCOF	Commission communautaire francophone
COCOM	Commission communautaire commune
CPAS	Centre Public d'Aide Sociale
FWB	Fédération Wallonie-Bruxelles
EAPN	Réseau européen de lutte contre la pauvreté
EP	Espace de parole
ETP	Equivalent temps plein
Feantsa	Fédération Européenne des Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri
FEDASIL	Agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile
FUSL	Facultés Universitaires Saint-Louis
FWB	Fédération Wallonie Bruxelles
GC	Gemeenschapscentra
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GT	Groupe de travail
IBGE	Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement (=Bruxelles environnement)
IWEPS	Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique
JST	Jamais sans toit
LDC	Lokale dienstencentra
MABO	Maisons d'accueil bruxelloises - Brusselse onthaalhuizen
MDM	Médecins du Monde
MENA	Mineur étranger non accompagné
MIVB	Maatschappij voor Intercommunale Vervoer Brussel
MSF	Médecins Sans Frontières
NMBS	Nationale Maatschappij voor Belgische Spoorwegen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PILS	Plateforme Informative de La Strada
POD	Programmatorische Overheidsdienst
PPP	Projet pédagogique particulier
RCD	Recueil central de données
SA	Sans-abri
SAW	Steunpunt Algemeen Welzijn
SHNA	Structures d'hébergement non agréées
SMES (SMES-B)	Santé mentale et exclusion sociale
SNCB	Société Nationale des Chemins de Fer

STIB	Société des Transports Intercommunaux de Bruxelles
UCL	Université catholique de Louvain
ULB	Université libre de Bruxelles
Ulg	Université libre de Liège
VG	Vlaamse gemeenschap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIBH	Verhuis- en installatietoelage en bijdrage in het huurgeld
VTE	Voltijds equivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel
